

EVROPSKÁ CENA PREVENČE KRIMINALITY 2024 (národní kolo)

Téma: Prevence recidivy

Všeobecné informace

1. Kdo/jaká instituce projekt nominuje a realizuje.

Nominuje: Krajský úřad Jihomoravského kraje

Realizuje: Společnost Podané ruce o.p.s., Hilleho 1842/5, Černá Pole, 602 00 Brno

2. Název projektu.

Probační program KOMPAS

3. Osoba odpovědná za projekt a kontaktní osoba – kontaktní údaje.

Ondřej Bílý, bily@podaneruce.cz, +420 775 868 566

4. Datum zahájení projektu (dd/mm/rrrr).

Je projekt stále ve stavu realizace (Ano/Ne)?

Pokud není, uveďte datum jeho ukončení (dd/mm/rrrr).

1.1. Projekt byl zahájen v roce 2017; ano – je dosud realizován

5. Kde je možné se o projektu dovědět více informací? Uveďte odkaz na webovÉ stránky projektu či na jiné zdroje dostupné online.

<https://podaneruce.cz/centra-sluzby/centrum-poradenskych-sluzeb-ve-vezeni-a-po-vystupu/#kompas>

6. Popis projektu na jednu stránku. (max. 600 slov)

Projekt Kompas je realizován ve městě Brně a v 6 věznicích v ČR a představuje komplexní program zaměřený na podporu dospělých pachatelů trestné činnosti, kteří jsou podmíněně propuštěni z výkonu trestu odnětí svobody (VTOS) a bojují se závislostmi na návykových látkách. Program se zaměřuje na prevenci recidivy prostřednictvím adiktologické péče, psychologické podpory a sociální práce. Cílem je připravit klienty na propuštění a následný návrat do společnosti, čímž se snižuje riziko opakování trestné činnosti. Program pracuje s klienty již během jejich pobytu ve vězení a poskytuje kontinuitu péče i po propuštění, což umožňuje efektivní a ucelenou podporu.

Klienti, kteří se zapojí do programu Kompas, jsou připravováni na propuštění z vězení přibližně šest měsíců před plánovaným datem propuštění. Tato příprava

zahrnuje nejen prevenci relapsu a plánování návratu do společnosti, ale také vytváření individuálních plánů, které zahrnují jak léčbu závislosti, tak zajištění základních životních potřeb. Spolupráce s klienty pokračuje i po jejich propuštění, přičemž program nabízí odborné poradenství a podporu při řešení sociálních problémů, jako jsou bydlení, zaměstnání, dluhy, a znovuoobnovení vztahů s blízkými. Zaměřuje se na dynamické faktory recidivy dle deskriptivní studie SARPO – Charakteristiky odsouzených v českých věznicích (VS ČR 2018).

Důležitým aspektem projektu je i prevence relapsu, což je klíčový faktor pro snížení recidivy. Program poskytuje klientům adiktologickou péči zaměřenou na udržení abstinence od návykových látek, což je důležitý krok směrem k dlouhodobé změně rizikového chování. Klienti jsou motivováni k přijetí odpovědnosti za svůj život a k aktivnímu zapojení do procesu změny, přičemž jsou jim nabízeny konkrétní nástroje a strategie, jak dosáhnout těchto cílů. Program také zahrnuje práci s rodinnými příslušníky a dalšími blízkými osobami klienta, což posiluje jejich sociální zázemí a podporuje stabilitu po propuštění.

Projekt Kompas rovněž zahrnuje aktivní spolupráci s dalšími organizacemi, jako je Probační a mediační služba a Vězeňská služba ČR, což zajišťuje komplexní přístup k problematice recidivy a umožňuje efektivní využití dostupných zdrojů a služeb. Tato spolupráce je klíčová pro dosažení cíle programu, kterým je snížení kriminality a podpora zdravého a zákonného způsobu života pro klienty. Program využívá moderní nástroje, jako je Matice soběstačnosti, která umožňuje sledovat pokrok klientů a efektivitu intervencí, což přispívá k neustálému zlepšování kvality poskytované péče.

Přínos projektu Kompas pro klienty je zásadní. Program pomáhá klientům nejen zvládnout závislost a snížit riziko recidivy, ale také je motivuje k aktivnímu zapojení do společnosti a k přijetí odpovědnosti za svůj život. Klienti si díky programu uvědomují svou hodnotu, objevují své silné stránky a získávají dovednosti potřebné pro úspěšné začlenění do společnosti. Program také podporuje obnovu sociálních vztahů a zajišťuje materiální pomoc, která je klíčová pro stabilizaci po propuštění. Celkově projekt přispívá ke snížení kriminality a zlepšení kvality života klientů, což má pozitivní dopad nejen na jednotlivce, ale i na celou společnost.

I. Popis problému, který aktivity projektu řeší

7. Jakému problému se projekt věnuje? Popište jeho podstatu, rozsah, kontext, zapojené aktéry (pachatele, oběti, další zúčastněné strany), příčiny, rizikové a ochranné faktory atd. (max. 200 slov)

Projekt Kompas se věnuje závažnému problému recidivy mezi dospělými pachateli trestné činnosti, kteří jsou podmíněně propuštěni z výkonu trestu odnětí svobody. Podle údajů Vězeňské služby ČR se v roce 2019 téměř 65 % propuštěných osob vrátilo zpět do vězení, v současnosti je míra recidivy až 70 %, což ukazuje na vysokou míru selhání při reintegraci vězňů do společnosti. Tento problém je obzvláště akutní u osob závislých na návykových látkách, jejichž závislost výrazně zvyšuje riziko kriminální recidivy.

Projekt cílí na populaci, která představuje specifické riziko pro opětovné páchaní trestné činnosti. Data ukazují, že problémové užívání návykových látek nebo závislost se týká minimálně 40-59 % vězňených osob. Z našich zkušeností se ukazuje, že procento vězňených osob se závislostní problematikou může být ještě vyšší. Tyto osoby, často s duální diagnózou a kumulací sociálních problémů, čelí obtížné situaci při pokusu o návrat do společnosti, což bez adekvátní podpory vede k vysokému riziku relapsu a dalšího trestného chování.

Projekt Kompas proto poskytuje specializovanou pomoc zaměřenou na přípravu na propuštění, podporu při zajištění základních životních potřeb po výstupu a odborné poradenství v oblasti prevence relapsu a řešení závislostí, což má za cíl snížit míru recidivy a podpořit úspěšnou reintegraci těchto osob do společnosti.

8. Proběhla před zahájením projektu předběžná analýza stávajícího stavu problému a jeho kontextu? Kdo a jak ji provedl? Jaká data byla využita? Pokud ano, jakým způsobem byla tato analýza využita při přípravě a realizaci projektu? **(max. 150 slov)**

Ano, před zahájením projektu Kompas byla provedena předběžná analýza stávajícího stavu problému a jeho kontextu. Analýzu provedl tým odborníků ze Společnosti Podané ruce, který se zaměřil na potřeby cílové skupiny, tj. osob po výkonu trestu odnětí svobody (VTOS) vracejících se do města Brna. Byla využita data z výročních zpráv, Statistické ročenky Vězeňské služby ČR, informace od kurátorů města Brna a strategické dokumenty města Brna. Tato analýza odhalila vysoké riziko recidivy spojené se závislostí a sociálním vyloučením. Výsledky analýzy byly klíčové pro nastavení cílů projektu, zaměření aktivit na adiktologickou pomoc a prevenci relapsu, a pro zajištění spolupráce s dalšími relevantními subjekty. Tímto způsobem se zajistila účinná a cílená intervence zaměřená na snížení recidivy a podporu reintegrace klientů do společnosti.

9. Jaké byly hlavní cíle projektu? Pokud je to relevantní, uveďte, které z těchto cílů byly hlavní a které vedlejší.¹ **(max. 150 slov)**

¹ **Hlavní cíle** definují, jakých změn si přejete s ohledem na předem definovaný problém a/nebo v rámci cílové skupiny dosáhnout. Jinými slovy, pokud dosáhnete těchto strategických cílů, pak projekt splní svůj účel, kterým je prevence a/nebo snížení kriminality nebo strachu z ní.

Hlavním cílem projektu Kompas je snížení kriminality a recidivy mezi podmíněně propuštěnými osobami prostřednictvím jejich reintegrace do společnosti. Tento cíl bude dosažen zlepšením životní situace klientů, posílením jejich motivace ke změně rizikového chování a prevencí relapsu, což povede k dlouhodobému udržení abstinence a stabilního životního stylu.

Vedlejší cíle zahrnují:

- 1) práce s klientem na resocializačním plánu ještě před propuštěním na svobodu
- 2) poskytování odborného poradenství a psychosociální podpory, které klientům pomohou zvládnout klíčové aspekty resocializace,
- 3) pomoc se zajištěním bydlení, zaměstnání a dalších faktických stránek integrace,
- 4) prevence relapsu a podpora zdravého životního stylu a nových zdravých sociálních vazeb

II. Popis způsobu, jakým projekt řeší identifikovaný problém nebo problémy, a proč se očekává, že bude účinný

10. Na koho nebo co projekt cílí? Odůvodněte svou odpověď (max. 150 slov)

Univerzální prevence: projekt se zaměřuje na potenciální pachatele a oběti v populaci nebo na obecná místa či zařízení.

Selektivní prevence: projekt se zaměřuje na skupiny, u jejichž členů je vyšší riziko, že se dopustí deviantního chování nebo se stanou oběťmi trestného činu, nebo na konkrétní místa či zařízení, u nichž je zvýšené riziko, že se stanou dějištěm trestného činu.

Indikovaná prevence: projekt se zaměřuje na jedince, kteří již vykazují problémové chování, s cílem zabránit opakování trestné činnosti, nebo na ta zařízení či místa, která se stávají dějištěm trestné činnosti.

Motivace: Projekt Kompas se zaměřuje na cílovou skupinu dospělých vězňů s problémem závislosti, žádajících o podmíněné propuštění, protože tato skupina vykazuje vysokou potřebu podpory při návratu do společnosti. Tito jedinci často čelí složitým problémům, jako jsou závislosti, oslabené sociální vazby a nedostatek základních životních dovedností, což ohrožuje jejich schopnost úspěšně se začlenit do běžného života po propuštění.

Podmíněně propuštění vězni mají silnější motivaci ke změně, což je klíčové pro úspěšné provedení resocializačních opatření, často mají přímo soudem

---

Vedlejší cíle jsou krátkodobější a stanovují cíle konkrétních akcí. Dosažení těchto cílů je nezbytné pro dosažení hlavních cílů.

nařízenou adiktologickou léčbu. Práce s nimi již během výkonu trestu umožňuje lépe připravit tyto osoby na život po propuštění, kdy se projekt zaměřuje na jejich individuální potřeby a cíleně je podporuje v dosažení pozitivních změn.

Projekt poskytuje komplexní podporu, která zahrnuje adiktologickou péči, sociální poradenství a pomoc při zajištění základních potřeb. Tím přispívá ke zlepšení životních podmínek a posílení osobní odpovědnosti klientů, což je klíčové pro jejich úspěšný návrat do společnosti.

11. Jak se očekává, že projekt prakticky dosáhne svých cílů? Jinými slovy, jaké jsou jeho aktivity, výstupy a výsledky? Pokud je to možné, můžete popsat logický model projektu². (max. 200 slov)

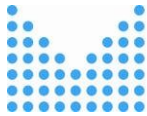
Projekt Kompas bude svých cílů dosahovat prostřednictvím komplexního souboru aktivit zaměřených na přípravu klientů na propuštění z výkonu trestu odnětí svobody (VTOS) a jejich následnou podporu při reintegraci do společnosti.

Mezi klíčové aktivity patří a) navázání spolupráce s klienty již ve věznicích a vypracování resocializačního plánu jako přípravu na propuštění, b) poskytování odborného poradenství a psychosociální podpory, c) sociální práce zaměřená na zlepšení materiálních podmínek klienta, d) adiktologická podpora zaměřená na prevenci relapsu a zdravý životní styl, e) průběžná komunikace s Probační a mediační službou ČR, která zajišťuje dohled v rámci podmíněného propuštění.

Výstupy projektu zahrnují konkrétní počet klientů, kteří budou připraveni na propuštění a kteří projdou povýstupní fází programu. Počet klientů závisí na personálních a finančních zdrojích na daný rok. Očekávanými výsledky jsou pak posuny ve škále Matice soběstačnosti, které měří zlepšení v klíčových oblastech, jako je bydlení, zaměstnání a vztahy u jednotlivých klientů.

Logický model projektu ukazuje, jak jednotlivé aktivity vedou k dosažení plánovaných výsledků a konečného dopadu, kterým je úspěšná integrace klientů do společnosti a snížení kriminality. Tento model zahrnuje vstupy (finanční a personální zdroje na daný rok, konkrétně výše obdržovaných národních dotací a počet pracovníků v programu), aktivity (spolupráce ve věznicích, psychosociální poradenství, sociální práce, prevence relapsu), výstupy (počet podpořených klientů) a výsledky (zlepšení životních podmínek klientů dokumentovaných posunem klientů na Matici soběstačnosti).

² **Logický model** představuje vztah mezi klíčovými aktivitami projektu a jeho plánovanými dopady, způsobem, který ukazuje základní logiku projektu. Obvykle tento vztah znázorňuje v diagramu, který zobrazuje zdroje, které intervence využívá (tj. vstupy), činnosti určené k dosažení výsledků (tj. aktivity), očekávané a neočekávané změny, které aktivity vyvolávají (tj. výsledky), a jednotky služeb nebo produktů (např. počet workshopů s mladými lidmi, které mají zabránit kriminalitě mladistvých, počet rozhovorů se staršími lidmi, které mají zabránit viktimizaci podvodů a krádežemi atd.), které aktivity vytvářejí (tj. výstupy).

12. Jak projekt očekává, že ovlivní identifikovaný problém? Jinými slovy, je projekt založený na nějakém konkrétním mechanismu³ nebo principech prevence kriminality? Vysvětlete také, zda a jak je aktivace těchto mechanismů prevence kriminality závislá na konkrétním kontextu (**max. 200 slov**).

Projekt Kompas očekává, že ovlivní problém vysoké recidivy mezi podmíněně propuštěnými vězni prostřednictvím několika mechanismů prevence kriminality.

Hlavním mechanismem je snižování motivace k páčání trestné činnosti odstraněním nebo omezením sociálních a individuálních příčin kriminality. Toho dosahuje komplexní podporou zahrnující adiktologickou péči, sociální poradenství a pomoc při reintegraci do společnosti, což posiluje vnitřní motivaci klientů ke změně a stabilizaci jejich životní situace.

Projekt se také zaměřuje na ochranu zranitelných cílů a snižování příležitostí k páčání trestné činnosti prostřednictvím sociální práce a podpory při získávání bydlení a zaměstnání. Klienti se učí nové dovednosti, které jim umožní lépe zvládat stresové situace a snížit pravděpodobnost opětovného zapojení do kriminálního chování. Zároveň klienti podléhají kontrole užívání návykových látek a sociální pracovníci spolupracují s Probační mediační službou po dobu docházení klienta do léčby.

Úspěch těchto mechanismů je silně závislý na kontextu, zejména na dostupnosti podpůrných služeb, spolupráci s vězeňskými a probačními institucemi, a také na osobní motivaci klientů. Kontext zahrnující socioekonomické podmínky a dostupnost bydlení a pracovních příležitostí po propuštění je klíčový pro dlouhodobé udržení dosažených změn a snížení recidivy.

III. Popis evaluace výsledků nebo náznaky teoretické věrohodnosti Více informací o evaluaci (dostupné pouze v AJ) [zde](#)

13. Bylo do projektového řízení zapracováno hodnocení výsledků⁴ či dopadů⁵? Jaké byly hlavní výsledky hodnocení? Popište prosím také, které ukazatele byly použity k měření účinků vašeho projektu. (**max. 300 slov**)

Projekt Kompas se svými dostupnými zdroji byl schopen měřit pouze výsledky projektu.

³ **Mechanismy** představují způsob, jakým intervence působí na konkrétní problém v určitém kontextu. Seznam možných mechanismů naleznete na poslední straně tohoto dokumentu.

⁴ **Evaluace výsledků:** Měří přímý účinek (tj. rozsah změn) projektu na cílovou skupinu, populaci nebo geografickou oblast. Informace získané při vyhodnocení výsledků určují, na jaké úrovni byly cíle dosaženy.

⁵ **Evaluace dopadů:** Měří dlouhodobé účinky projektu na cílovou skupinu a nepřímé účinky na širší komunitu. Informace získané z posouzení dopadů určují, na jaké úrovni byly dosaženy hlavní cíle projektu.

Evaluace výsledků se soustředila na přímé účinky projektu na cílovou skupinu, což zahrnovalo hodnocení, do jaké míry byly dosaženy specifické cíle projektu, jako je zajištění bydlení, zaměstnání a udržení abstinence u klientů. Hlavními ukazateli pro měření těchto výsledků byly posuny ve škále Matice soběstačnosti, která hodnotí pokrok klientů v klíčových oblastech, jako jsou bydlení, finanční stabilita, pracovní návyky a sociální vztahy.

Evaluace výsledků ukázala, že projekt významně přispěl ke zlepšení životních podmínek klientů. **Více než 75 % klientů dosáhlo alespoň jedné významné pozitivní změny v oblasti soběstačnosti, což potvrzuje efektivitu programu v oblasti přímé podpory a intervence.** Tyto výsledky byly podpořeny monitorovacími zprávami a individuálními hodnoceními, které zachycovaly konkrétní změny v životních podmínkách klientů během a po jejich účasti v programu.

Evaluace dopadů projektu by měřila dlouhodobé účinky na cílovou skupinu a širší komunitu, zejména v oblasti snížení kriminality a zlepšení sociální integrace klientů. Ukazatele zahrnovaly míru recidivy mezi podmíněně propuštěnými klienty, kteří prošli programem, a jejich dlouhodobou schopnost udržet stabilní životní podmínky, nejlépe ve srovnání se srovnávací skupinou, která programem neprošla. Bohužel na podobnou evaluaci nemá náš projekt dostatek zdrojů, většina finanční podpory jde na přímou práci s klienty.

14. Případně uveďte více informací o kvalitě hodnocení např. kdo hodnocení provedl (bylo provedeno interně nebo externě?), jaké metody byly využity (měření před a po, randomizovaná kontrolovaná studie, hodnocení založené na teorii, ...), jaké údaje a metody sběru dat byly použity atd. (**max. 150 slov**)

Hodnocení projektu bylo provedeno interně, evaluace byla realizována týmem odborníků přímo zapojených do projektu. Hlavní metodou byla **Matice soběstačnosti**, která hodnotí úroveň soběstačnosti klientů ve třinácti klíčových oblastech. Tyto oblasti zahrnují finance, bydlení, duševní a fyzické zdraví, užívání látek, a další aspekty, které jsou zásadní pro resocializaci a stabilizaci životních podmínek klientů.

Každá z oblastí je hodnocena na škále od 1 do 5, kde 1 znamená **akutní problémy** a 5 **zcela soběstačný**. Tato škála umožňuje detailní posouzení, zda klient dosahuje potřebné úrovně soběstačnosti, hodnocení se provádí na základě rozhovorů s klienty, pozorování jejich chování a situace, a informací od dalších odborníků.

Data byla sbírána prostřednictvím přímých rozhovorů s klienty, pozorování a hodnocení jejich situace, a také prostřednictvím doplňujících informací od kolegů a jiných relevantních pracovníků.

Výsledky evaluace byly zaznamenávány do **Matice soběstačnosti** během screeningů. Tento přístup zajistil spolehlivost vyhodnocení intervenčních strategií a umožnil sledování konkrétních změn v životních podmínkách klientů.

15. Pokud nebylo provedeno hodnocení výsledků nebo dopadů, existují nějaké teoretické náznaky, že by intervence mohla být úspěšná? Případně tyto indicie zdůvodněte. **(max. 150 slov)**

Úspěšnost intervencí Probačního programu Kompas naznačuje interní srovnávání výstupů tohoto programu s výstupy dalších našich programů, v rámci kterých také pracujeme s vězněnými a propuštěnými osobami. Ukazuje se například, že klienti Probačního programu Kompas zůstávají v poradenství delší dobu, 50 hodin poradenské práce rozprostřené do období téměř jednoho roku po propuštění. A více klientů tento dlouhodobý poradenský proces úspěšně dokončí.

Zajištění odborné pomoci po takto dlouhé období, umožňuje podpořit klienty v různých náročných životních situacích, do kterých se postupně po propuštění dostávají a hlouběji ukotvit efektivnější životní strategie. V prvních dvou letech po propuštění totiž dochází nejčastěji k recidivě trestné činnosti a návratu do vězení. Jako účinný faktor vnímáme, že klienti mají po podmíněném propuštění soudně uloženou povinnost absolvovat daný program a že průběžně komunikujeme s PMS ČR, která nad klientem zajišťuje dohled. Vnitřní motivace klienta ke změně je tak podpořena i motivací vnější (autorita soudu, riziko návratu do VTOS).

16. Byla provedena analýza nákladů a výnosů?⁶ Pokud ano, popište ji (uvedte, jak a kým byla provedena, jaké byly její výsledky apod.). **(max. 150 slov)**

Formální analýza provedena nebyla, nicméně jednoduchým srovnáním lze zjistit efektivitu projektu: Náklady na jednoho vězně na den se pohybují kolem 1500 až 1900 Kč. To znamená, že denně vynakládá Česká republika až 37 milionů korun na věznění osob. V ČR je momentálně uvězněno necelých 20 000 osob. Roční náklady na 1 vězně jsou cca 650 000 Kč.

Projekt Kompas, ročně pomáhá kolem 24 osob. Zpravidla přes 50% klientům (tedy více jak 12 klientům/rok) pomáhá abstinovat a žít na svobodě min. 1 rok po propuštění a zbývajícím klientům pomáhá udělat některé dílčí pozitivní životní změny. Tento program stojí 600 000 Kč ročně, tj. podpora jednoho klienta na 1 rok činí 25 000 Kč. Na základě uvedených údajů lze konstatovat, že projekt Kompas představuje výrazně nákladově efektivní řešení v porovnání s tradičním dlouhodobým vězněním.

IV. Popis podstaty projektu, původního kontextu a jeho implementace

17. Jaké měl projekt finanční, materiální a lidské náklady? V případě potřeby uveďte přiměřený časový rámec, abyste mohli náklady uvést do souvislostí (např. náklady na účastníka, náklady provozování projektu na 1 měsíc, náklady včetně/bez personálních nákladů). **(max. 150 slov)**

⁶ **Analýza nákladů a výnosů:** typ ekonomického hodnocení, které porovnává přímé a nepřímé náklady na zdroje použité během projektu s ekvivalentní ekonomickou hodnotou výnosů. Pokud nebylo provedeno hodnocení výsledků, analýza nákladů a výnosů jednoduše není možná.

Projekt má náklady 500 000 – 600 000 Kč ročně, zaměstnává přibližně 1,0 úvazku pracovníka v přímé péči a 0,2 úvazku v administrativní a odborné části projektu. Důležitou součástí projektu tvoří materiální a sociální podpora klientů, např. možnost hradit krátkodobé ubytování, poskytnout sezónní oblečení po propuštění, jízdenky na místní hromadnou dopravu apod.

18. Byli do evaluace zapojeni externí hodnotitelé nebo výzkumní pracovníci, a pokud ano, jaká byla jejich role? (**max. 150 slov**)

Ne, externí hodnotitelé zapojeni nebyli.

19. Jací partneři byli do projektu zapojeni a proč? Jaká byla míra jejich zapojení? Jaká byla jejich role v evaluaci? Jak dobře toto partnerství fungovalo v praxi? (**max. 200 slov**)

Realizace projektu je závislá na pozitivním přístupu klíčových partnerů, včetně Vězeňské služby České republiky, Probační a mediační služby, úřadu práce a dalších. Vězeňská služba ČR umožňuje působení našich sociálních a adiktologických pracovníků ve věznicích, zatímco Probační a mediační služba ČR poskytuje podporu po propuštění vězňů a pomáhá s jejich integrací do společnosti.

Míra zapojení těchto partnerů je vysoká, protože jejich spolupráce je nezbytná pro dosažení cílů projektu. Partnerství funguje v praxi velmi dobře, což je klíčové pro úspěch projektu.

20. Popište realizaci aktivit projektu a jeho výstupy⁷. (**max. 200 slov**)

Projekt Kompas zahrnuje tyto klíčové aktivity, které jsou navrženy tak, aby podporovaly úspěšnou reintegraci podmíněně propuštěných osob zpět do společnosti.

První aktivitou je **navázání spolupráce ve výkonu trestu odnětí svobody (VTOS)**, která zahrnuje komunikaci s věznicemi, informování o projektu a zahájení přípravy klientů na propuštění. Výstupem této aktivity je vytvoření individuálních/resocializačních plánů pro každého klienta a příprava zpráv o spolupráci pro soudy a Probační a mediační službu ČR. Počet klientů je závislý na přidělených finančních zdrojích projektu, většinou jde o cca 20 klientů.

Druhou klíčovou aktivitou je **psychosociální poradenství a sociální práce**, která se zaměřuje na zvládnutí klíčových faktorů resocializace, jako je bydlení, zaměstnání a abstinence. Výstupy zahrnují poskytnutí 50 hodin individuálního poradenství pro každého klienta. Klientů, kteří prochází v průběhu roku programem, je průměrně 24.

Třetí aktivitou je **socioterapie/podpora zdravého životního stylu**, která podporuje klienty ve zdravém životním stylu a zapojování se do pozitivních sociálních aktivit.

⁷ **Výstupy** odkazují na jednotky služeb nebo produktů (např. počet seminářů s mladými lidmi s cílem předcházet kriminalitě mladistvých, počet rozhovorů se seniory s cílem předcházet viktimizaci podvody a krádežemi atd.).

Výstupy této aktivity jsou měřeny počtem hodin socioterapeutických intervencí poskytnutých klientům. Počty hodin jsou každý rok jiné dle individuálního zájmu klientů o socioterapii.

Dohromady tyto aktivity tvoří komplexní podporu zaměřenou na snížení recidivy, prevenci relapsu a podporu abstinence a úspěšnou reintegraci propuštěných osob.

21. Byla do projektového řízení zapracována procesní evaluace⁸ a jaké byly její hlavní výsledky? Popište prosím také, jaké ukazatele byly použity k hodnocení realizace vašeho projektu? (**max. 300 slov**)

Procesní evaluace je prováděna vždy na konci roku při vytváření závěrečných zpráv pro donátory. Její hlavní výsledky ukazují na úspěšnou implementaci plánovaných aktivit. Evaluace se zaměřovala na monitorování průběhu projektu a hodnocení toho, jak byly jednotlivé aktivity realizovány. Hlavními ukazateli byly například počet klientů zapojených do programu, počet poskytnutých hodin podpory a úspěšnost jednotlivých intervencí.

Jedním z klíčových ukazatelů bylo sledování Matice soběstačnosti, která hodnotila pokroky klientů v nastavených oblastech.

Procesní evaluace ukázala, že program Kompas byl dobře nastavený a plně funkční. Výsledky ukázaly, že program úspěšně naplnil stanovené cíle, přičemž v průměru 65 % klientů zaznamenalo pozitivní posun ve své osobní situaci. Důraz byl kladen na individuální přístup a kontinuální podporu klientů.

22. Případně uveďte více informací o kvalitě této procesní evaluace např. jaké údaje a metody sběru dat byly použity, jaká byla metodika výzkumu atd. (**max. 150 slov**)

Procesní evaluace byla součástí hodnotícího procesu pro přípravu závěrečných zpráv, byla tedy prováděna interně za pomoci interních nástrojů projektu, jako je Matice soběstačnosti, rozhovory s klienty apod.

23. Jaké případné kontextové faktory/okolnosti mohly ovlivnit úspěch tohoto projektu ve vaší zemi/regionu/oblasti, které nemusí nutně existovat, když se jej budou snažit napodobit odborníci z jiných míst? Uveďte organizační, institucionální a socioekonomické kontextové faktory. (**max. 150 slov**)

Úspěch projektu Kompas v našem regionu mohl být ovlivněn několika specifickými kontextovými faktory. Organizačním faktorem je silná spolupráce mezi vězeňskou službou, probačními a mediačními službami a neziskovými organizacemi, která umožnila efektivní koordinaci a implementaci aktivit. Institucionálně hrálo klíčovou roli zapojení místních samospráv a ministerstva spravedlnosti, které projekt finančně

⁸ **Procesní evaluace** dokumentuje, jak byly činnosti realizovány, aby bylo možné zjistit případné odchylky od původního plánu. Usnadňuje hledání vysvětlení v případech, kdy výsledky projektu neodpovídají očekávání.

podpořili, a dostupnost adiktologických a sociálních služeb, které poskytly nezbytnou podporu během a po výkonu trestu.

Socioekonomické faktory, jako je např. relativně nízká míra nezaměstnanosti, přispěly ke stabilizaci klientů po propuštění, což je důležité pro prevenci recidivy. Tyto specifické podmínky nemusí být nutně přítomné v jiných regionech, kde může být například vyšší míra nezaměstnanosti nebo méně rozvinutá infrastruktura podpůrných služeb, což by mohlo ovlivnit efektivitu obdobných projektů. Adaptace projektu na místní podmínky je tedy zásadní pro jeho úspěch.

V. Další otázky pro Evropskou cenu prevence kriminality

24. V čem jsou metody a postupy projektu inovativní? (max. 150 slov)

Metody a postupy projektu Kompas jsou inovativní zejména v integraci biopsychosociálního přístupu do práce s podmíněně propuštěnými vězni. Tento přístup kombinuje zdravotní, psychologickou a sociální podporu, což umožňuje komplexní řešení problémů klientů, jako jsou závislosti, nedostatek bydlení a sociální vyloučení. Inovativní je také intenzivní individuální case management, který začíná již během výkonu trestu a pokračuje po propuštění, zajišťující tak kontinuitu péče.

Další inovací je využití Matice soběstačnosti, která umožňuje detailní sledování pokroku klientů v klíčových oblastech jejich života a přizpůsobení podpory jejich aktuálním potřebám. Projekt také zahrnuje aktivní spolupráci mezi vězeňskými, probačními a neziskovými organizacemi, což zajišťuje komplexní a koordinovanou podporu pro klienty, a to jak v průběhu, tak po skončení výkonu trestu.

25. Jak je projekt relevantní pro další členské státy EU? (max. 150 slov)

Projekt Kompas je relevantní pro další členské státy EU, protože řeší univerzální problém recidivy mezi podmíněně propuštěnými vězni, který je společný pro mnoho evropských zemí. Jeho inovativní přístup, který integruje zdravotní, psychologickou a sociální podporu, může být snadno přizpůsoben různým národním kontextům. Projekt také demonstruje efektivitu kontinuální péče, která začíná během výkonu trestu a pokračuje po propuštění, což je klíčové pro úspěšnou resocializaci.

Relevance projektu spočívá i ve využití Matice soběstačnosti, která umožňuje sledování pokroku klientů a přizpůsobení podpory jejich individuálním potřebám. Tento nástroj a celkový přístup projektu mohou být implementovány v různých legislativních a socioekonomických prostředích, což z něj činí cenný model pro další členské státy EU, které usilují o snížení recidivy a zlepšení resocializace vězňů.

Za Jihomoravský kraj/Krajský úřad Jihomoravského kraje předkládá:

Mgr. Pavla Tichá

koordinátorka prevence kriminality

Tel. 541 658 302

e-mail: ticha.pavla@kr-jihomoravsky.cz

V Brně dne 21.8.2024